

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

6. Tres classes tentatorum. Et quàm vtiliter pij tententur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

Gladius illi est, sed victus, & neminem valens lædere, nisi à Deo applicatus: vsque adeò, vt ne gregi quidem porcorum possit obesse, nisi nutu cuncta gubernantis. Siue ergo in pœnam, quis peccatorum permittitur tentari, iustum id est; siue in certaminis occasionem, & ad coronam promerendam, à bono id fit parente, vt qui simul manum præbet auxiliatricem, gratiamque largitur, qua victoria possit obtineri. Pigritiæ est, gratiâ non uti; culpæ, nolle vincere. Qui vincitur, suo crimine vincitur, non Dei destitutione. Hæc probatio est. *Impij, ac reprobi tamquam puluis sunt, quem proijcit ventus à facie terra; nam in tempore tentationis recedunt: iusti autem tamquam solidum frumentum permanent in cribro, etiam identidem concussi; sicut Apostoli in Christo permanserunt, vno Iuda, tamquam palea, auolante, & pereunte, & dum ex arbore penderet aridus, paleæ instar ventilato. Ideò unusquisque sollicitus esse deberet, ait Thomas de Kempis, circa tentationes suas, & vigilare in orationibus, ne diabolus locum inueniret decipiendi, qui numquam dormitat sed circuit quærens, quem deuoret.* Hæc in genere dicta sunt. Res longè clarior fiet, si nunc ad classes eorum, qui tentantur descendamus.

Matth. 2. 32

Amos. 9. 9

Thom. de Kemp. lib. 1. de Imit. c. 13.

VI.

Tres sunt classes eorum, qui tentationibus agitantur. Nam & qui vincunt, & qui victi resurgunt, & qui victi pereunt, tentantur. Omnia hæc iustissimè permittit Deus, tamquam Dominus, tamquam amator, tamquam miserator, tamquam iudex. De iustis & ad cælum destinatis, facile est causas reperire. Exempla & causas enumerat ipse diuinus Spiritus. Noë in arcam, velut in custodiam inclusus, per contemptibile lignum seruatus est. Coactus est Loth urbem suam deserere, at sic incendium euasit. Quis has tentationes existimet fuisse ad perdendos eos, quos è grauissimis periculis liberauit? 1. Igitur aliqui tentantur, vt defendantur. Multi æternùm perirent, nisi sic perirent. Multis profuit carcer; multos exilium, in cælestem duxit patriam: multi dum fluctuant, cum Apostolis clamant: *Domine, salua nos, perimus.* *Adiuuat certantes, qui certamen indixit, ait S. Augustinus serm. 105. 2.* Tentantur quidam, vt & diuina in illis prouidentia, eorumque virtus heroica illustretur. Qua de causa de Iacob dicitur: *Hæc profugum ire fratris iustum deduxit per vias re-*

Sapi. 10. 4
Gen. 7.
Gen. 19.

Matth. 8. 26.

Sapi. 10. 10.

Etas,

Etas, &c. In fraude circumuenientium illum affuit illi, & honestum fecit illum. Custodiuit illum ab inimicis, & a seductoribus tuitur illum, & certamen forte dedit illi, ut vinceret, & sciret quoniam omnium potentior est sapientia. Hæc enim & iram fraternam, & fraudem circumuenientium, & inimicos, & seductores omnes, etiam per quemuis suapte natura imbecillum, gratia tamen diuina firmatum, vincit. Hac victoria igitur diuinæ prouidentia vis illustratur; & honestos, hoc est, honore dignos facit illos, quorum etiam si vires nouit, permittit tamen tentari, & velut in igne probari, ut magis ipsa per auxiliū suum enitescat. Siquidem

2. Cor, 12, 9. *virtus in infirmitate perficitur.* Quemadmodum enim in antiperistasi contingit, ut cum cingit frigus, calor se intendat, & frigus se se augeat, calore circumstante; ita virtus heroica tum demum se erigit, luscitat & opponit, cum hostem adesse animaduertit. Sic palma nititur contra pondus impositum. Sic luctator vires colligit, cum in arena instat aduersarius: & quia videt proprias vires non esse sufficientes, diuinas implorat, & clamat:

Psal. 70. 12. *Deus, ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice.* Et si enim proprijs viribus diffidat, scit tamen se omnia posse in eo à quo confortatur, si velit officium suum facere, ac velut strenuus miles, contra mundum, carnem, dæmonem pugnare. Hinc Christiano pugili S. Chrysostomus tale classicum canit. *Delicatus es miles, si putas te posse sine pugna vincere, sine certamine triumphare. Exsere vires, fortiter dimica, atrociter in prælio isto concerta. Considera pactum, condicionem attende, militiam nosce: pactum, quod spondidisti: condicionem, qua accessisti: militiam, cui nomen dedisti.*

3. Ex augmento virtutis, præmij quoque enascitur augmentum. Cur parens filium ad castra & prælia mittit? non ut cadat, sed ut vincat, & spolia cum laude referat. Mater aliqua mollis fortasse patrem asperum, & tyrannum vocet, cum eum videt in hostes & pugnas mitti. At longè aliter heros aliquis iudicabit, qui se quoque hac via meminit ad gloriam peruenisse. Hoc est, quod dicitur: *Infantium autem anima in manu Dei sunt, & non tanget illos tormentum mortis. Visi sunt oculis insipientium mori: & astimata est afflictio exitus illorum; & quod à nobis est iter, exterminium: illi autem sunt in pace. Et sic coram hominibus tormenta passi sunt,*

sunt, spes illorum immortalitate plena est. In paucis vexati, in multis bene disponuntur: quoniam Deus tentavit eos, & invenit illos dignos se. Tamquam aurum in fornace probavit illos, & quasi holocausti hostiam accepit illos, & in tempore erit respectus illorum. Et præmium, & auxilium DEI, tentationum victoribus proponit S. Dionysius, dum ait: *Certantibus Dominus premia proponit, ut Deus leges autem certaminis tulit ut sapiens premiaque, vincentibus decora constituit, & pulcherrima: Et quod est profectò divinius, ipse, ut est summe clarior & bonus, in suis bellatoribus vincit, dum in illis habitans, pro illorum salute atque victoria adversus mortis & corruptionis imperium pugnat.* Quid ergo conqueri de Deo possumus, si nos sinat pugnare, cum ipse velit in nobis, & pro nobis pugnare, ut nos tamquam victores queat coronare? 4. Quin etiam, sicut per sentes itur ad rosas, ita vult DEVS, per tentationes, non raro in hac quoque vita ducere hominem ad honores. Antè enim deprimat, quàm attollit. *Hæc est sapientia illa, qua venditum justum non dereliquit, sed à peccatoribus liberavit eum: descenditque, cum illo in fontem, & in vinculis non dereliquit illum, donec afferres illi sceptrum regni, & potentiam adversus eos, qui eum deprimebant: & mendaces ostendit, qui maculaverunt illum, & dedit illi claritatem aternam.* Quod de Ioseph Patriarcha intelligitur, & in omnibus illis verum est, qui per calumnias impiorum, prius pressi, postea fuere tantò sublimiùs euecti. Ne tristeris inimici linguâ traductus: audijt hoc DEVS, qui efficiet, ut inde longè clarior euadas. Montes & aspera viarum superanda sunt antè, quàm ad planitiem pervenias. Superbus dæmon plurimos non audeat oppugnare, quia metuit, ne ipse succumbat, eosque, quos aggreditur, reddat illustriores. Quod cum omniscius ille Mundi moderator videat, occasionem quodammodo dat metuenti, ut pugnam aggressus vincatur. Sic ad satanam aiebat: *Considerasti servum meum Iob, quòd non sit ei similis in terra?* Laudavit Iobum coram hoste, qui solitâ invidiâ excitatus in eum exardescerat. Exarsit, & dixit: *Numquid Iob frustra timet DEVM?* hoc est, non colit te, quia DEVS es, sed quia beneficus es, & eum bonis undique vallasti; qui imperfectus, & concupiscentiæ dumtaxat amor est. Permisit ergo illi, qui meliùs Iobi amorem noverat, ut bona ab

S. Dionys.
cap. 2. de Eccl. hier.

Sapi. 10. 13.
Gen. 37. 26.

Iob. 1. 8.
S. Gregor.
mor. 2. 5.

eo auferret, quin & ut liberos charissimos, & ipsam aded auferret sanitatem. Sed quid inde consecutus est satan? nihil, nisi ut Iob victor eius, in exemplum patientiæ, toti Mundo inclaresceret; perspicueque appareret, etiam omnibus solatijs sublati, ab eo DEVM, non propter beneficia tantum, sed in ipsis etiam tribulationibus amatum fuisse. Author est Valer. Maximus, Epaminondam Ducem Thebanum, fortissimè in bello dimicantem, lethaliter læsum, morientem rogauisse: *An sum clypeus esset saluus & hostes cæsi?* Cùm illum saluum, & hostes cæsos audivisset, aiebat: *Nunc finis vita mea: sed melius & altius initium aduenit: nunc Epaminondas nascitur, quia sic moritur.* Ergo homines strenui, pro laude & gloria humana ita certant; & nos pro gloria æterna prælium detrectemus? *Si tantum terrena gloria licet, de corporis, & animi vigore,* ait Tertullianus ad Martyres, cap. 4. *ut gladium, ignem, crucem, bestias, tormenta contemnant, sub præmio laudis humana, possum dicere: Modica sunt ista passiones ad consecutionem gloria celestis. Tanti vitrum, quanti verum margaritum? Quis ergo non libentissimè tantum pro vero habeat erogare, quantum alij pro falso?*

VII.

5. Tentatio hominem erudit. Nec iam illud vrgebo dictum, *Quod noset, docet.* Illud inculco: *Qui non est tentatus, quid scit?* Nescit homo compati, qui nescit pati. Qui numquam fuit tentatus, quo modo tentatis succurret? Omnia nouerat Christus, experimentaliter tamen scientia voluit ipse tentationes experiri, ut ex ijs quoque sciret, eis, qui tentantur, auxiliari. Vnde Hebr. 2. 18. Hebr. 4. 15. impenitus credere possumus, ipsum compati infirmitatibus nostris, Vide & Hebr. 2. v. 18. & Pallad. in hist. Lausiac. cap. 74. ex ijs, quæ ipse passus est. Qui ægrotauit, meminit, quâ medicinâ, aut à quo medico sit sanitati restitutus. Eundem ergo & alij medicum medicinamque suadet. Sic bene consulit, qui boni consilij se ipsum adiutum recordatur. Certè, ut pueri ad matrem confugiunt, cùm aduersi illis aliquid contingit; ita qui tentatur, & suam agnoscit imbelliam, tantoque inde humilior euadit, & videt quantopere diuina manu indigeat, ad quam sibi censet recurrendum. An non rectè ergo Deus suos tentat, ut erudiat? terit, ut poliat? ducit in campum, ut doceat manus nostras ad prælium? & dicat tentatis ad se confugientibus anima nostra:

Non